Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського»

Науково-методичний відділ

Вивчення обізнаності населення Кіровоградської області щодо особистості Василя Олександровича Сухомлинського та його спадщини

Соціологічне дослідження

Кропивницький, 2021

Обґрунтування проведення дослідження

Наш земляк Василь Олександрович Сухомлинський – видатний український педагог, його творчість – унікальне явище в українській і світовій педагогіці.

Сухомлинський був не лише вченим-практиком, що реалізовував власні освітні нововведення, але і науковцем-теоретиком, що розробляв засади теоретичної педагогіки.

Його науковий і педагогічний спадок складається з 48 книг, 500 статей, 1500 казок і оповідань для дітей. Праці педагога видано 59 мовами загальним накладом 15 млн примірників.

Педагогічні роботи Василя Сухомлинського різнопланові, багатоаспектні, його ідеї і сьогодні сприймаються не як догми, а як поради, поштовх до дій.

Творчі досягнення видатного педагога увійшли до скарбниці світової педагогіки, його надбання використовуються в системах освіти різних країн. Без творів Сухомлинського складно уявити сучасну гуманну педагогіку, ідеї якої закладені у Концепцію Нової української школи.

28 вересня 2021 року відзначається 103-тя річниця від дня народження видатного педагога. З метою вивчення обізнаності населення Кіровоградської області щодо особистості та спадщини В. О. Сухомлинського фахівцями науково-методичного відділу ОУНБ ім. Д. І. Чижевського було проведено соціологічне дослідження за даною темою.

Мета дослідження: вивчення стану обізнаності населення Кіровоградської області щодо особистості В. Сухомлинського.

Завдання дослідження: узагальнення одержаних матеріалів і розробка на їх основі висновків та рекомендацій.

Бази дослідження: бібліотеки територіальних громад області.

Результати дослідження

Для отримання необхідних даних застосовувався метод анкетування.

Анкета складалася з 5-ти запитань, що стосуються особистості та педагогічного спадку В. О. Сухомлинського.

У дослідженні взяла участь 361 бібліотека, що складає 64% від загальної кількості (566 закладів станом на 1.01.2021 р.) 37 територіальних громад Кіровоградської області (75% від загальної кількості (49), та 3379 користувачів (1,4% від загальної кількості).

Серед них за статтю: чоловіків – 31,75% (1073 особи), жінок – 68,2% (1898 осіб);

за освітою: середньою – 33% (1080 осіб), середньою спеціальною – 52% (1621 особа), вищою – 18% (598 осіб);

за віком: 20-30 років – 24,3% (820 осіб), 31-40 років – 41,9% (1417 осіб), 41-50 років – 22,5% (760 осіб), 51-60 років – 10,9% (370 осіб), понад 60 років – 0,4% (12 осіб).

Згідно з дослідженням на запитання «Хто такий Василь Сухомлинський?» переважна більшість респондентів – 96,2% (3182 особи)

дали правильну відповідь – педагог. Поряд з цим 2,2% (73 особи) опитаних відповіли – художник, а 1,6% (54 особи) – музикант. Це свідчить про те, що не всі респонденти обізнані з особистістю В. Сухомлинського.

Місце народження педагога (село Василівка) правильно вказали тільки 60,5% опитаних (2027 осіб), третина респондентів – 31,5% (1064 особи) відповіли, що народився він у селищі Павлиш (мабуть тому, що це місце пов'язане з трудовою діяльністю педагога), 8% (204 особи) як місто народження назвали селище Онуфріївка. Анкетування дало можливість виявити, що значна частина опитаних недостатньо знає про життєвий шлях В. Сухомлинського.

У ході дослідження виявлено, що респонденти дізнавалися про Василя Сухомлинського з різних джерел: найбільше – у бібліотеках 50,7% (1714 осіб); учбових закладах, школах – 39,1% (1323 особи); з інтернету – 8,6% (342 особи); інші відповіді (телебачення, радіопередачі) – 1,6% (52 особи).

Заходи, присвячені життю і творчості нашого земляка, відвідувала переважна частина респондентів – 64,2% (2162 особи). Серед них у бібліотеках – 61,7% (1335 осіб); школах, учбових закладах – 32% (692 особи); інше – 6,3% (135 осіб). У більшості випадків це шкільні та бібліотечні заходи різних форм: виховні години, урочисті вечори, книжкові виставки.

У бібліотеках відбувалося багато цікавих заходів на відзначення 100-річчя від дня народження В. Сухомлинського: цикли виставок «Добро творити на землі людині лиш дано», літературні подорожі, тематичні вечори, тижні пам'яті «Портрет В. Сухомлинського», квести «Свято просто неба», флешмоби «Читаємо В. Сухомлинського», бібліотечні уроки «Серце віддаю дітям» та інші. Сьогодні у бібліотеках проводиться значно менше заходів, присвячених нашому земляку.

33,8% (966 осіб) респондентів не відвідували заходи, присвячені постаті видатного українського педагога. Цей досить високий відсоток свідчить про те, що бібліотекам необхідно активізувати роботу з популяризації творчості В. Сухомлинського з використанням інноваційних та креативних форм роботи.

Найбільш запам'ятався респондентам крилатий вислів педагога «Серце віддаю дітям» – 61% (2100 осіб). Саме він і є найбільш популярним.

21,5% (728 осіб) опитаних відзначили вислів «Читання – це віконце в світ, найважливіший інструмент навчання…», 17,5% (551 особа) віддали перевагу вислову «Я ніколи в житті не належав собі».

Висновки:

– у дослідженні взяли участь 64,0% бібліотек з 37 територіальних громад області;

– переважна більшість опитаних – 96,2% – обізнані з особистістю Василя Сухомлинського;

– значна кількість респондентів – 49,5% – незнайома з життєвим шляхом педагога;

– про особистість і творчий шлях нашого земляка опитувані дізнавалися з різних джерел, але найчастіше – у бібліотеках – 50,7%;

– заходи, присвячені життю і творчості В. Сухомлинського, відвідували 64,2% респондентів. Переважно це шкільні та бібліотечні заходи різних форм проведення; 33,8% опитаних не відвідували ніяких заходів;

– найбільш популярний вислів видатного педагога – «Серце віддаю дітям».

Рекомендації:

– у бібліотеках області активізувати роботу з популяризації творчості Василя Сухомлинського з використанням інноваційних та креативних форм роботи;

– проводити флешмоби, квести, презентації, відеоперегляди, онлайн-заходи, присвячені особистості видатного педагога;

– поповнювати бібліотечні фонди літературою про життєвий і творчий шлях педагога-земляка та новими виданнями творів його літературної та педагогічної спадщини, які користуються читацьким попитом;

– популяризувати творчість педагога й письменника, використовуючи соціальні мережі, сайти та блоги бібліотек;

– проводити віртуальні екскурсії до меморіального музею В. Сухомлинського.

Головний бібліотекар
науково-методичного відділу Марія Охріменко